

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul IV nr.45

Septembrie 2001

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna septembrie 2001.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Tendință ascendentă a producției industriale.....	3
<i>Stocuri</i>	- Evoluție nefavorabilă a stocurilor.....	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar continuă să provoace disfuncționalități în desfășurarea procesului de producție.....	6
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețuri</i>	- Creștere ușoară a prețurilor	8
<i>Investiții</i>	- Evoluție ascendentă a volumului de investiții	9
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări favorabile privind profitabilitatea.....	10
<i>Secțiuni grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Tendințe
generale

Evoluțiile principalilor indicatori în luna septembrie 2001

Conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură consideră că în luna septembrie principalii indicatori ai activității de producție industrială se vor menține pe un trend ascendent.

Participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va menține la nivelul lunii anterioare (circa 33 la sută) sau se va încadra pe un trend ascendent (circa 52 la sută). Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în luna septembrie este estimat a se situa la mai mult de 71 la sută.

Pe ansamblul industriei, stocurile de produse finite continuă să crească. Comparativ cu luna precedentă, procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială stocurile de produse finite vor avea o evoluție ascendentă (circa 21 la sută dintre opinii), în creștere față de luna anterioară, îl depășește ușor pe cel al respondenților care estimează o evoluție descendentă a acestora. Cu toate că mai sunt semnalate probleme de aprovizionare în unele sectoare, ca și în luna august, stocurile de materii prime se situează în majoritatea ramurilor la un nivel satisfăcător (conform opiniilor exprimate de 77 la sută dintre participanții la sondaj).

Principalii factori pe care managerii întreprinderilor participante la sondaj îi consideră drept cauze ale limitării creșterii economice sunt blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare, evoluția cursului monedei naționale, reducerea cererii pentru unele produse și lipsa materiilor prime.

Cea mai mare parte a celor chestionați (circa 76 la sută) apreciază că nu vor avea loc modificări esențiale în ceea ce privește evoluția forței de muncă în industrie. Tendința de reducere a numărului de salariați este prezentă în opiniile exprimate de circa 17 la sută dintre respondenți, în timp ce un procentaj de 4 la sută estimează un trend ascendent.

Circa 70 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj anticipează o evoluție nemodificată a prețurilor. Expectațiile inflaționiste sunt prezente în opiniile exprimate de circa 25 la sută dintre cei chestionați (față de 21 la sută în luna precedentă).

Atât în ceea ce privește volumul investițiilor, cât și privitor la nivelul ratei profitabilității, aprecierile sunt favorabile unor evoluții pozitive. Majoritatea celor chestionați anticipează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna august, în timp ce circa 34 și, respectiv, 20 la sută dintre participanți estimează un trend ascendent al acestor indicatori.

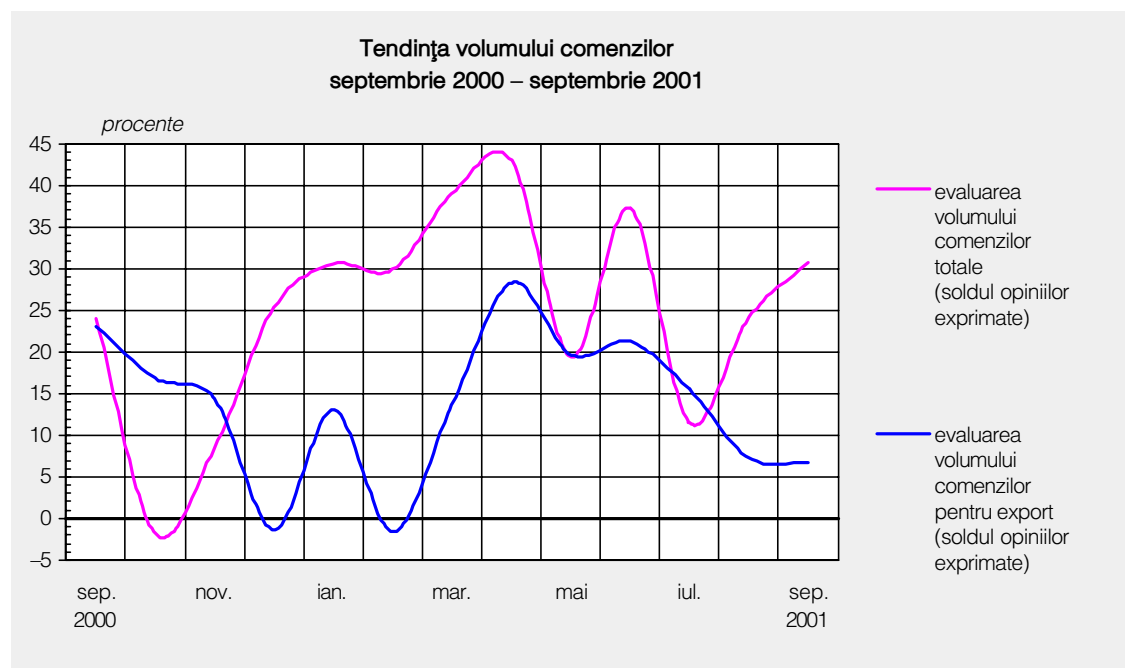
Tendență ascendentă a producției industriale

Aproape jumătate dintre agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează menținerea în limite normale a portofoliului de comenzi pentru luna septembrie.

Procentajul agenților economici care anticipează o evoluție ascendentă a volumului total de comenzi reprezintă circa 39 la sută dintre participanții la sondaj (față de 33 la sută în luna august), în timp ce 8 la sută dintre cei chestionați semnaleză o conjunctură mai puțin favorabilă.

Evoluții	Aug. 2001	Sep. 2001
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	69,6%	71,2%

Sectoarele în care în mare parte cei chestionați consideră că vor avea o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt: metalurgia, industria mijloacelor de transport, industria alimentară, industria materialelor de construcții, industria ușoară, industria de mașini și echipamente.

*Trend
ascendent al
volumului
comenzilor
din industrie*

Agenții economici care își desfășoară activitatea în industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, dar și o parte a celor din industria alimentară și industria de mașini și echipamente anticipează o reducere a portofoliului de comenzi pentru luna în curs.

În ceea ce privește evoluția comenzilor pentru export, estimările sunt în continuare favorabile unei tendințe pozitive a activității de comerț exterior. Răspunsurile care indică majorarea cererii pentru export și cele care indică o situație stabilă însumează un procent de circa 63 la sută din total.

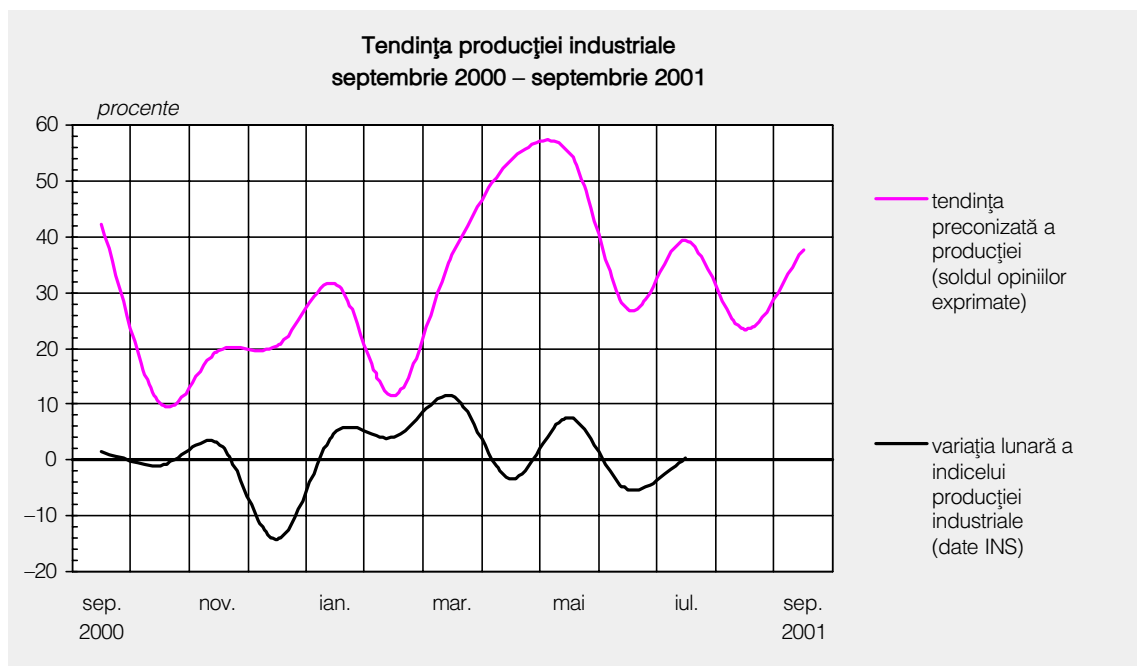
Reduceri ale portofoliului de comenzi pentru export sunt semnalate de circa 16 la sută dintre respondenți.

Agenții economici care apreciază că vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele lor reprezintă 22 la sută dintre participanții la sondaj (față de 16 la sută în luna august) și sunt localizați în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria textilă, industria chimică, industria mijloacelor de transport și industria materialelor de construcții.

Pentru agenții economici din industria de mașini și echipamente, metalurgie și industria de prelucrare a lemnului nivelul cererii la export este mai scăzut decât în luna precedentă.

Mai mult de jumătate dintre participanții la sondaj consideră că vor obține o producție superioară celei realizate în luna august. Doar 15 la sută dintre agenții economici apreciază că producția va scădea, în timp ce o treime semnalează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii precedente în sectoarele pe care le reprezintă.

*Evoluție
ascendentă
a producției
industriale*

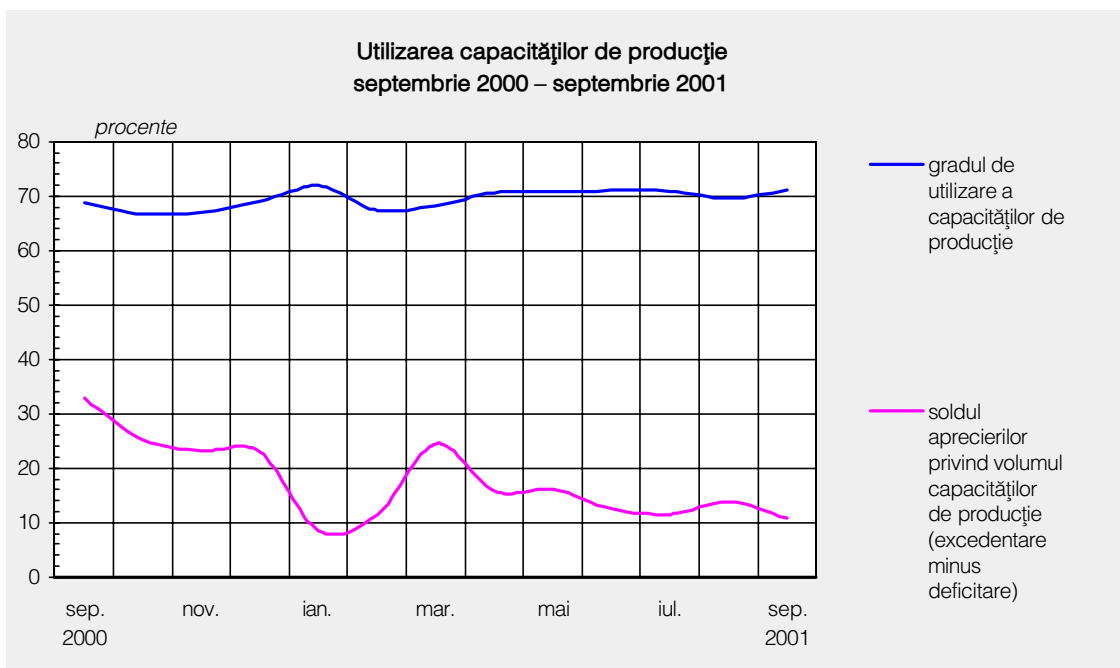

În industria extractivă, industria textilă, chimie și fibre sintetice și artificiale, metalurgie și industria mijloacelor de transport sunt așteptate rezultate peste media pe industrie.

Tendențe contrare sunt anticipate de respondenții din industria de prelucrare a petrolului, dar și de o parte a agenților economici din industria chimică industria alimentară, industria de mașini și echipamente (unde predomină, totuși, opiniile pozitive).

Capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 71 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (cu excepția industriei de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și industriei mijloacelor de transport, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează puțin peste nivelul de 50 la sută).

Aproape 87 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că există o bună corelare între programul de producție și potențialul tehnologic aflat în exploatare. În industria alimentară, industria mijloacelor de transport, industria chimică și activitatea de construcții operatorii economici semnalează în continuare existența unor capacități de producție excedentare.

Corelare a potențialului tehnologic cu programul de producție

Evoluție nefavorabilă a stocurilor

Stocuri

Pentru a doua lună consecutiv, produsele finite rămase în stoc la producători înregistrează o tendință ascendentă (ușor mai pronunțată decât în luna precedentă). Această evoluție este evidențiată de răspunsurile celor circa 21 la sută dintre participanții la sondaj (față de 17 la sută în luna august) care apreciază că nu vor reuși să identifice piețe de desfacere pentru produsele realizate. Sectoarele unde, în condițiile reducerii cererii, creșterea preconizată a producției va conduce la majorarea stocurilor sunt: industria extractivă, industria chimică, industria metalurgică, activitatea de construcții și o parte a industriei alimentare.

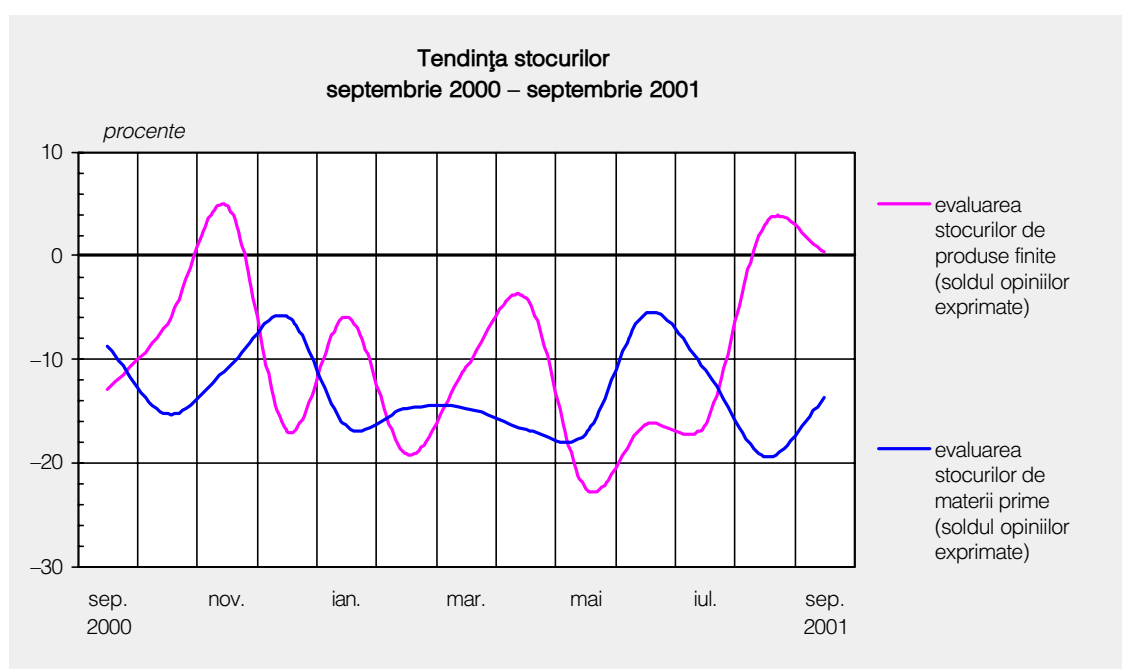
Peste 20 la sută dintre agenții economici apreciază că există cerere pentru produsele pe care le realizează și că stocurile de produse finite vor avea în continuare o evoluție descendentă. Cele mai multe opinii în acest sens provin de la agenții economici din

industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria de prelucrare a petrolului, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții.

Evoluții	Aug. 2001	Sep. 2001
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↘	↘

Procentajul celor care apreciază că au suficiente materii prime este rezultatul opiniilor exprimate de aproape 77 la sută dintre agenții economici chestionați. În unele ramuri lipsa acestora constituie, în continuare, unul dintre principalii factori care afectează buna desfășurare a procesului de producție.

Evoluție nefavorabilă a stocurilor

Producătorii din industria lemnului și a mobilei, industria de mașini și echipamente, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria textilă, industria materialelor de construcții și metalurgie (în total circa 18 la sută dintre cei chestionați) semnalează persistența dificultăților în aprovizionare.

Factori care limitează producția

Blocajul financiar continuă să provoace disfuncționalități în desfășurarea procesului de producție

În pofida măsurilor întreprinse de autorități în scopul reducerii volumului arieratelor acumulate la nivelul economiei naționale, nu s-au înregistrat progrese semnificative în această privință. Cu toate că în ultimele trei luni procentajul opiniilor prin care blocajul financiar este nominalizat drept principal factor care împiedică buna desfășurare a

procesului de producție indică o scădere a incidenței sale comparativ cu începutul anului, acesta constituie încă pentru o mare parte dintre participanții la sondajul de conjunctură (49 la sută) principala cauză a disfuncționalităților. Problemele generate de acumularea plăților restante și lipsa lichidităților sunt prezente în aprecierile unui procentaj variind între 45 și 90 la sută dintre agenții economici din următoarele ramuri: industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria materialelor de construcții, metalurgie, industria de mașini și echipamente, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și din activitatea de construcții.

În opinia a circa 41 la sută dintre participanții la sondaj procesul de producție este îngreunat, ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor practicate de bănci în relațiile cu clienții nebankari, șansele întreprinderilor de a accede la credite fiind mult reduse. Astfel de aprecieri au fost făcute, în principal, de agenții economici din industria chimică, metalurgie, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului și din activitatea de construcții.

Deprecierea monedei naționale generează dificultăți în derularea activității productive în opinia a circa 40 la sută dintre participanții la sondaj în luna septembrie. Cu excepția industriilor extractive, industriei materialelor de construcții, industriei poligrafice și industriei mijloacelor de transport unde influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită, deprecierea leului este nominalizată pentru influența sa negativă asupra procesului de producție în toate sectoarele de activitate, în proporții cuprinse între 30 - 80 la sută, în funcție de dependența acestora de importul de materii prime.

Considerat de către majoritatea participanților la sondaj (aproape 90 la sută) ca având un nivel ascendent sau cel puțin satisfăcător, portofoliul de comenzi nu asigură totuși o acoperire corespunzătoare a programului de producție. În luna septembrie acest aspect este semnalat de circa 29 la sută dintre participanții la sondaj, localizați cu precădere în industria alimentară, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport și în sectorul de construcții.

Circa 21 la sută dintre agenții economici apreciază că lipsa materiilor prime grevează buna desfășurare a activității în sectorul de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente, industria textilă, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

Utilizarea forței
de muncă

Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie

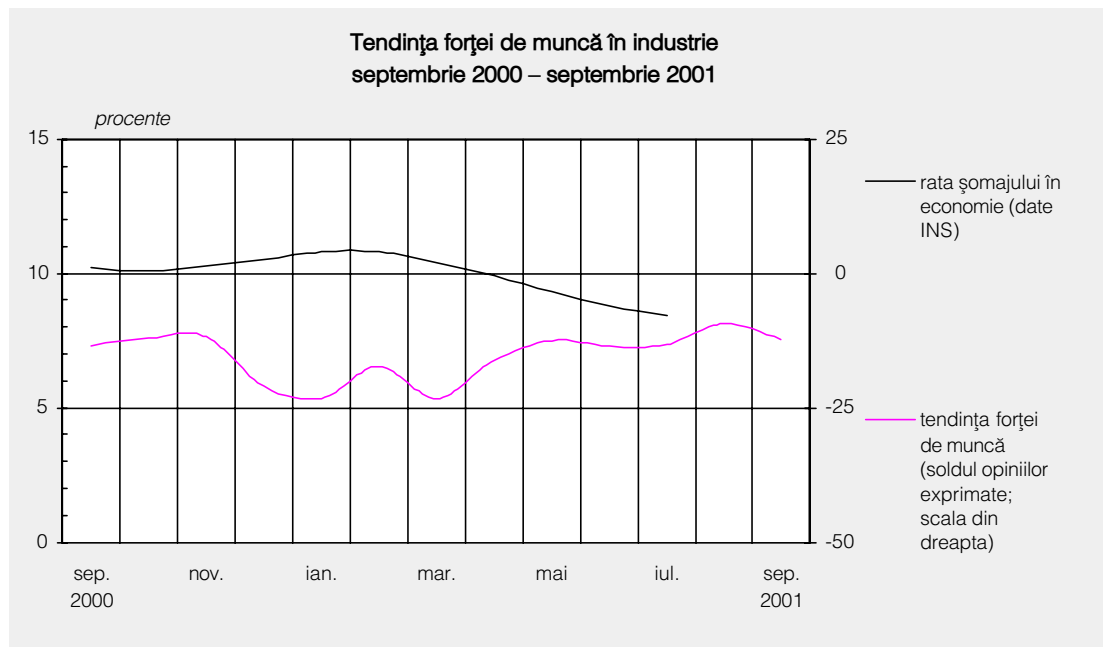
Pe ansamblul sectorului industrial, opiniile exprimate privind tendința numărului de personal angajat indică menținerea acestuia pe același trend descendent care i-a caracterizat evoluția în ultimul timp (ușor atenuat totuși).

Circa 17 la sută dintre respondenți apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă (industria textilă; prelucrarea petrolului; mașini și echipamente; chimie și fibre sintetice; industria de prelucrare a lemnului; activitatea de construcții) vor avea loc disponibilizări de personal.

Trebuie remarcat faptul că în majoritatea sectoarelor industriale pare să se fi ajuns la un echilibru în ceea ce privește forța de muncă utilizată, ceea ce face ca peste 75 la sută dintre participanții la sondaj să se exprime în sensul menținerii unei relative stabilități a nivelului de utilizare a forței de muncă, fie ca urmare a definitivării procesului de restructurare a activității, fie ca urmare a identificării de noi piețe de desfacere.

Circa 4 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj anticipează un trend ascendent al forței de muncă. Opiniile aparțin unor agenți economici din industria alimentară, industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții.

Trend
descendent
al forței de
muncă
angajate în
industrie

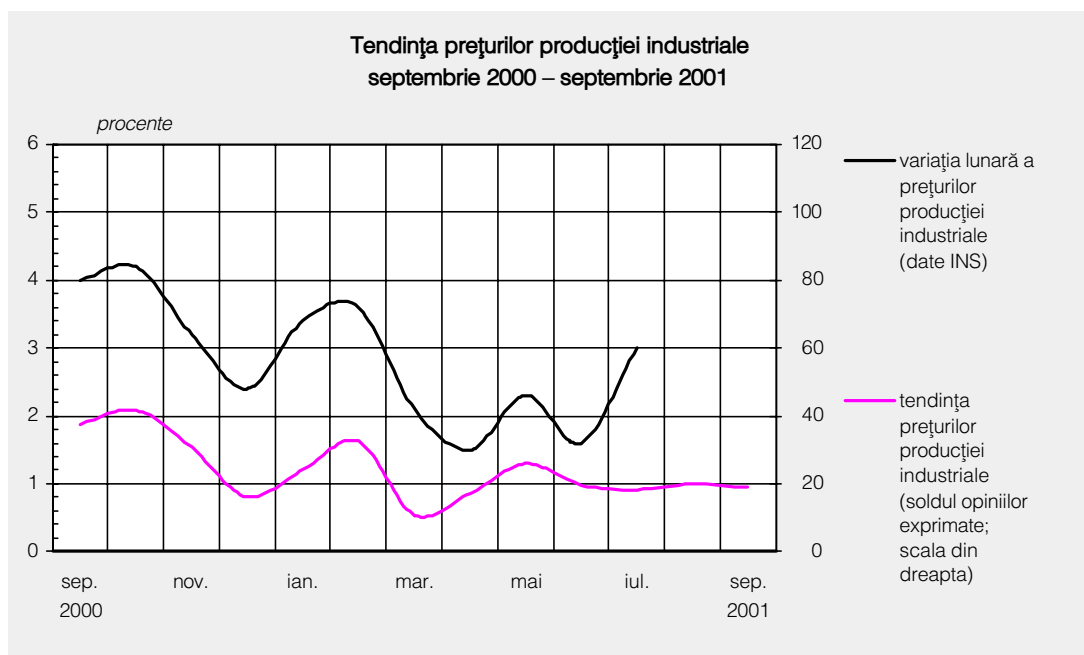

Prețuri

Creștere ușoară a prețurilor

Trendul ascendent al prețurilor se menține și în luna septembrie, evoluția acestora fiind însă relativ lentă.

Deprecierea monedei naționale și intențiile de majorare a prețurilor practicate de furnizorii de utilități publice vor determina o evoluție ascendentă a prețurilor producției industriale în opinia a circa 25 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj (față de 19 la sută în luna anterioară). Ramuri cum sunt: industria alimentară, industria chimică, industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente, industria metalurgică, sau activitatea de construcții, constituie sectoarele unde o mare parte a operatorilor apreciază că prețurile practicate se vor majora.

Prețurile de producție vor crește ușor

Circa 6 la sută dintre producători (cu precădere cei din industria alimentară, metalurgie, industria de mașini și echipamente și o parte a celor din activitatea de construcții) estimează că vor proceda la reduceri de prețuri.

Cea mai mare parte a participanților la sondaj (aproape 70 la sută) estimează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc, cel puțin deocamdată, modificări ale prețurilor practicate, încercându-se menținerea eficienței activității economice desfășurate nu prin majorarea prețurilor de producție, ci prin ajustarea costurilor de fabricație.

Evoluție ascendentă a volumului de investiții

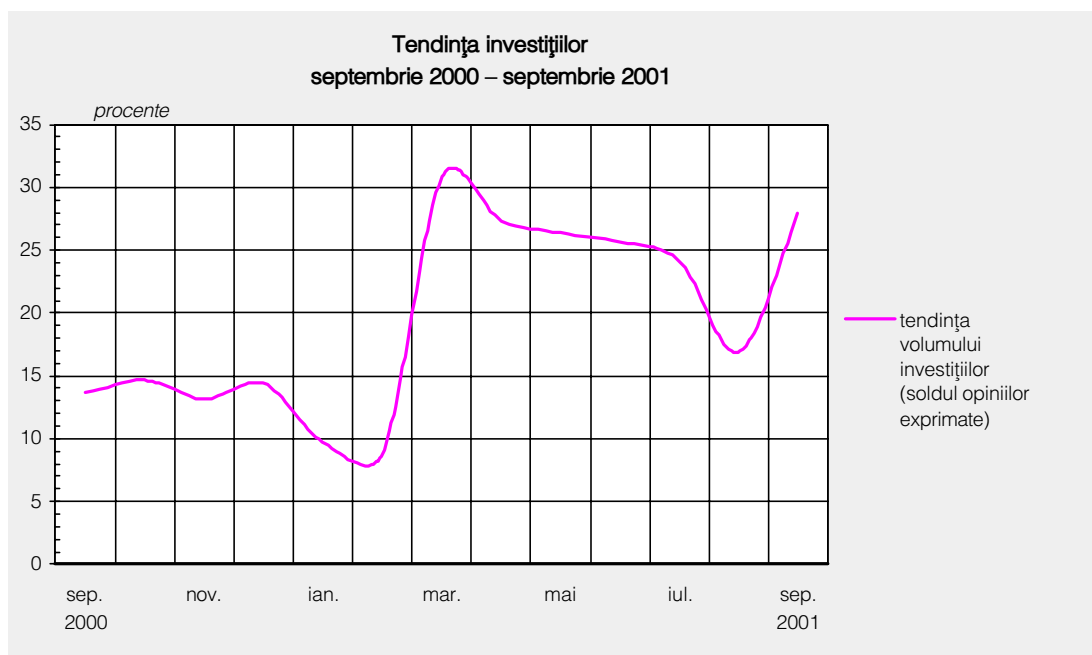
Investiții

Eforturile de a crea un mediu de afaceri transparent și atrăgător pentru investitori par a-și fi atins scopul de a stimula relansarea și dezvoltarea procesului investițional. În medie pe industrie, 34 la sută dintre participanți (cu 12 puncte procentuale mai mult decât în luna august) apreciază că procesul investițional dispune de resurse și va avea o evoluție ascendentă față de luna anterioară. Distribuția pe ramuri arată că cei care au imprimat această tendință sunt în principal agenții economici din ramurile care asigură atât o

acoperire corespunzătoare cu comenzi a programului de producție, cât și o bună încărcare a capacităților de producție din dotare: industria de prelucrare a petrolului, chimie și fibre sintetice, metalurgie, industria de mijloace de transport și unitățile de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

La polul opus (reprezentând circa 6 la sută din opiniile exprimate) se află producătorii din industriile extractive, industria alimentară, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții unde se apreciază că procesul investițional nu dispune încă de resurse și va avea o evoluție descendentă comparativ cu luna anterioară.

*Evoluție
ascendentă
a procesului
investițional*

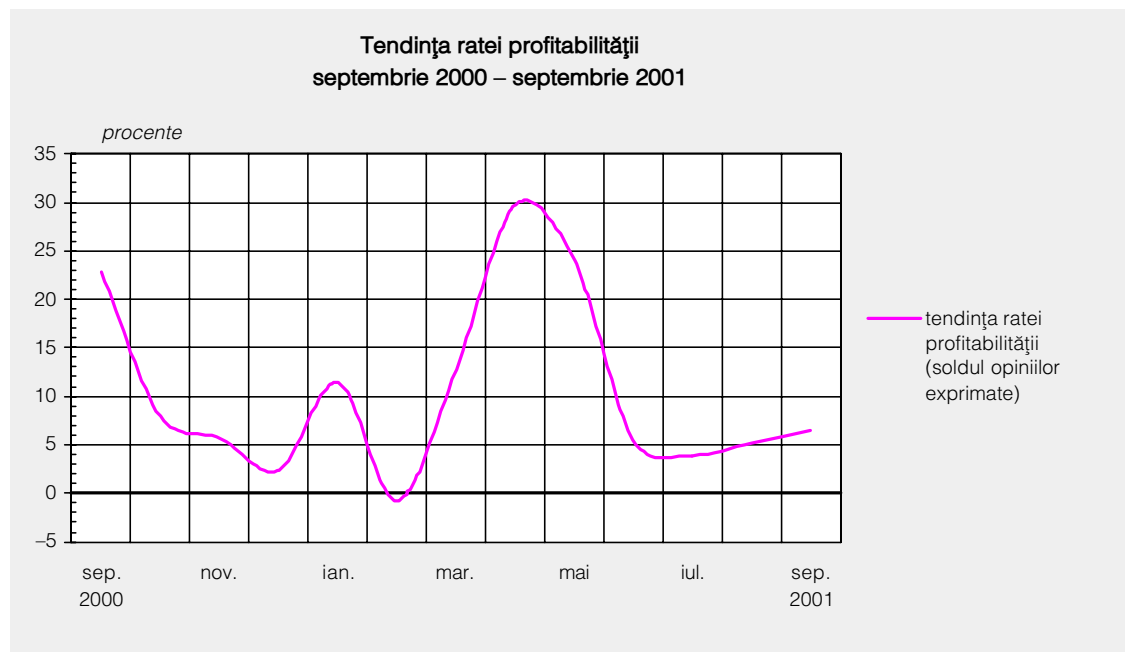
Circa 58 la sută dintre participanții la sondaj anticipează că volumul investițiilor nu va înregistra modificări față de luna august.

Profitabilitate

Estimări favorabile privind profitabilitatea

Opiniile favorabile unei evoluții ascendente a ratei profitabilității sunt prezente și în luna septembrie. Un procent de 19 la sută dintre respondenți (față de 15 la sută în luna precedentă) apreciază că rata profitabilității va crește. Ramurile care și-au sporit productivitatea și speră că vor reuși să-și consolideze performanțele, devenind mai rentabile, sunt: industria chimică, industria textilă, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului și sectorul de construcții.

Nu toți agenții economici au reușit identificarea măsurilor de îndepărtare a componentelor neperformante ale costului de producție, astfel încât să obțină un nivel de rentabilitate satisfăcător. În medie pe industrie, un procent de 13 la sută dintre respondenți consideră că vor avea o profitabilitate mai mică decât în luna august. Aceste opinii sunt prezente în următoarele sectoare: metalurgie; industria de prelucrare a lemnului; industria alimentară; sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

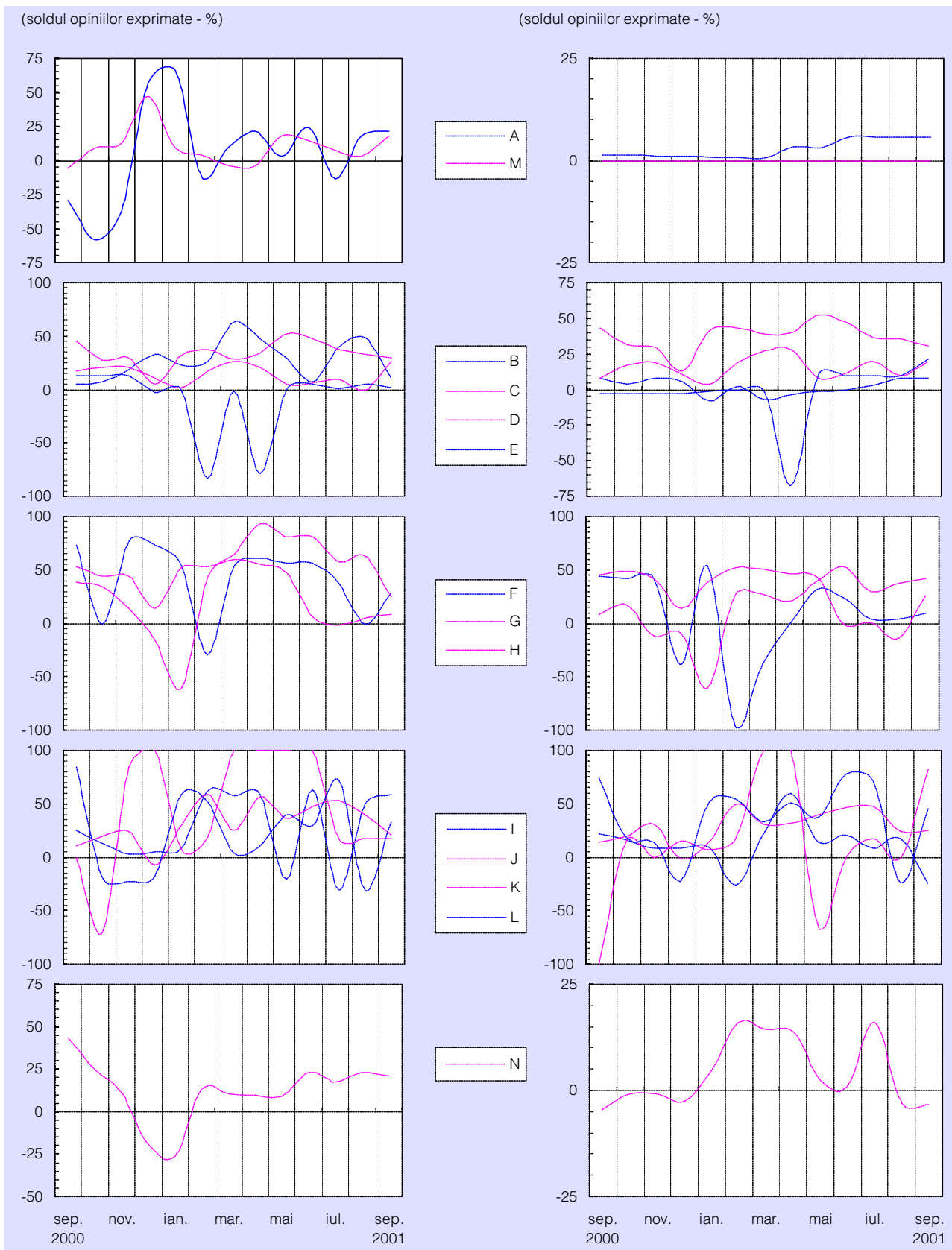

*Trend pozitiv
în evoluția
ratei
profitabilității*

Finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare aflate în curs va conduce la creșterea productivității și implicit la reducerea costurilor și menținerea nivelului de rentabilitate chiar și în condițiile unor viitoare majorări de prețuri și tarife, opinie exprimată de circa 63 la sută dintre cei chestionați.

Evaluarea volumului comenzilor totale

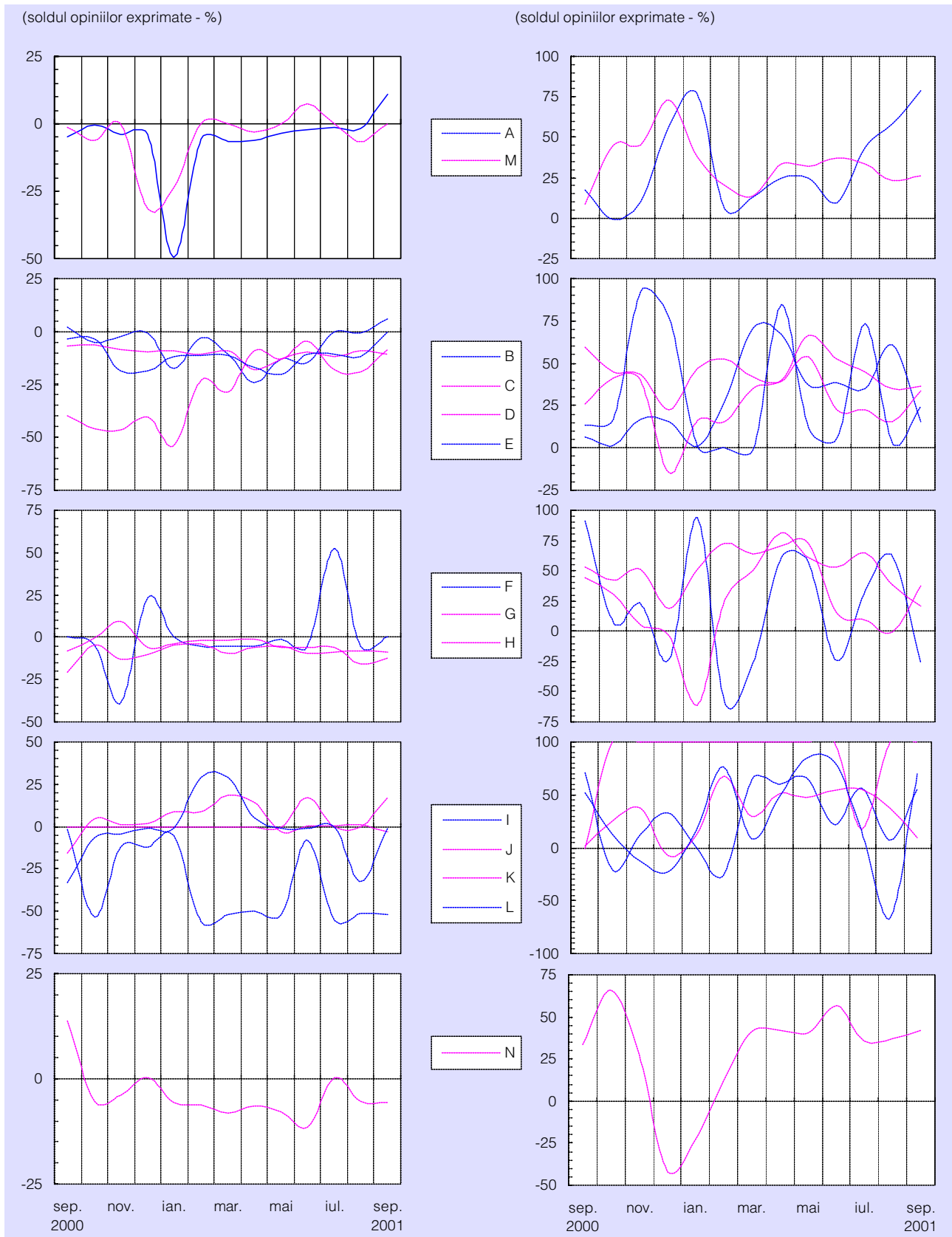
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

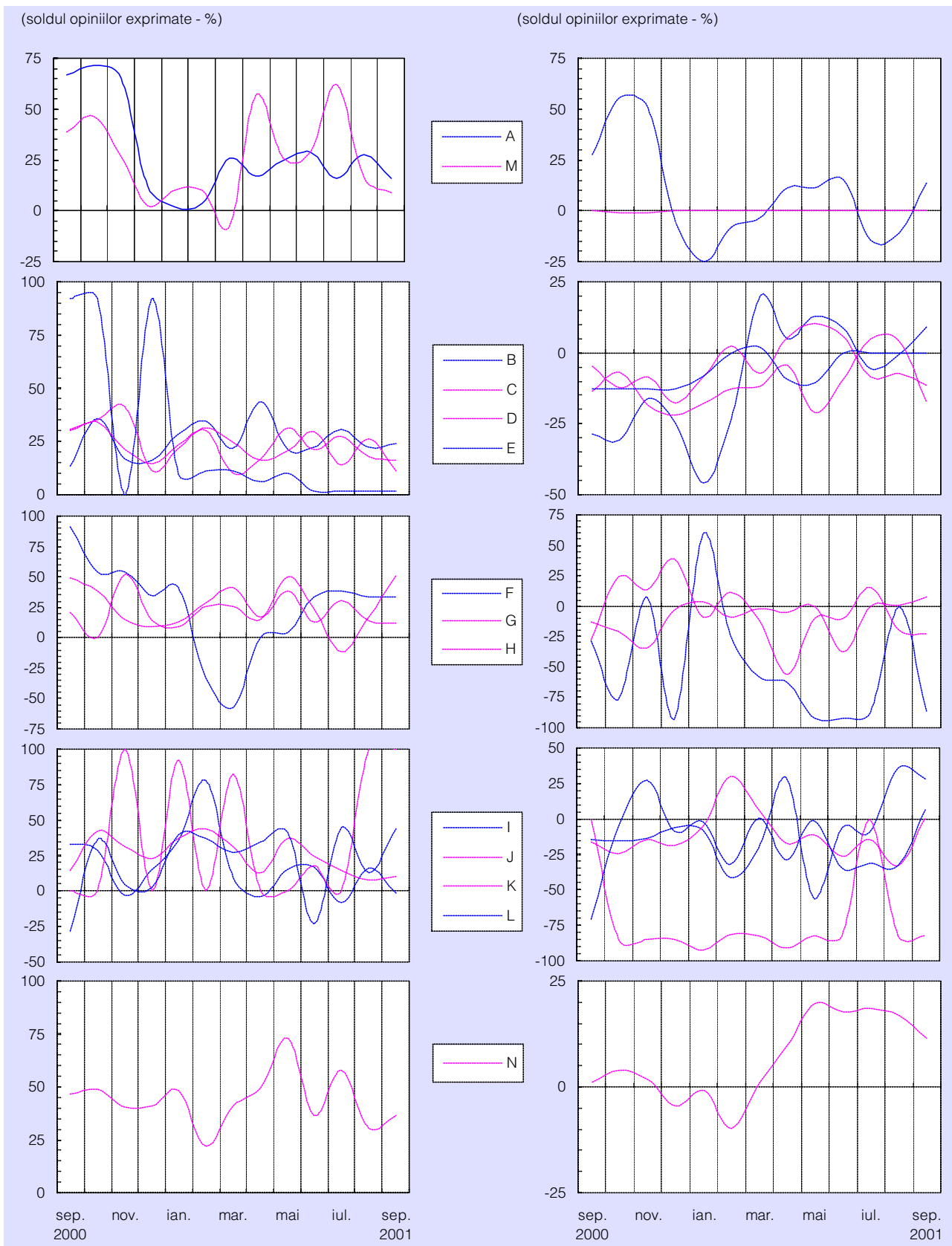
Tendența preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

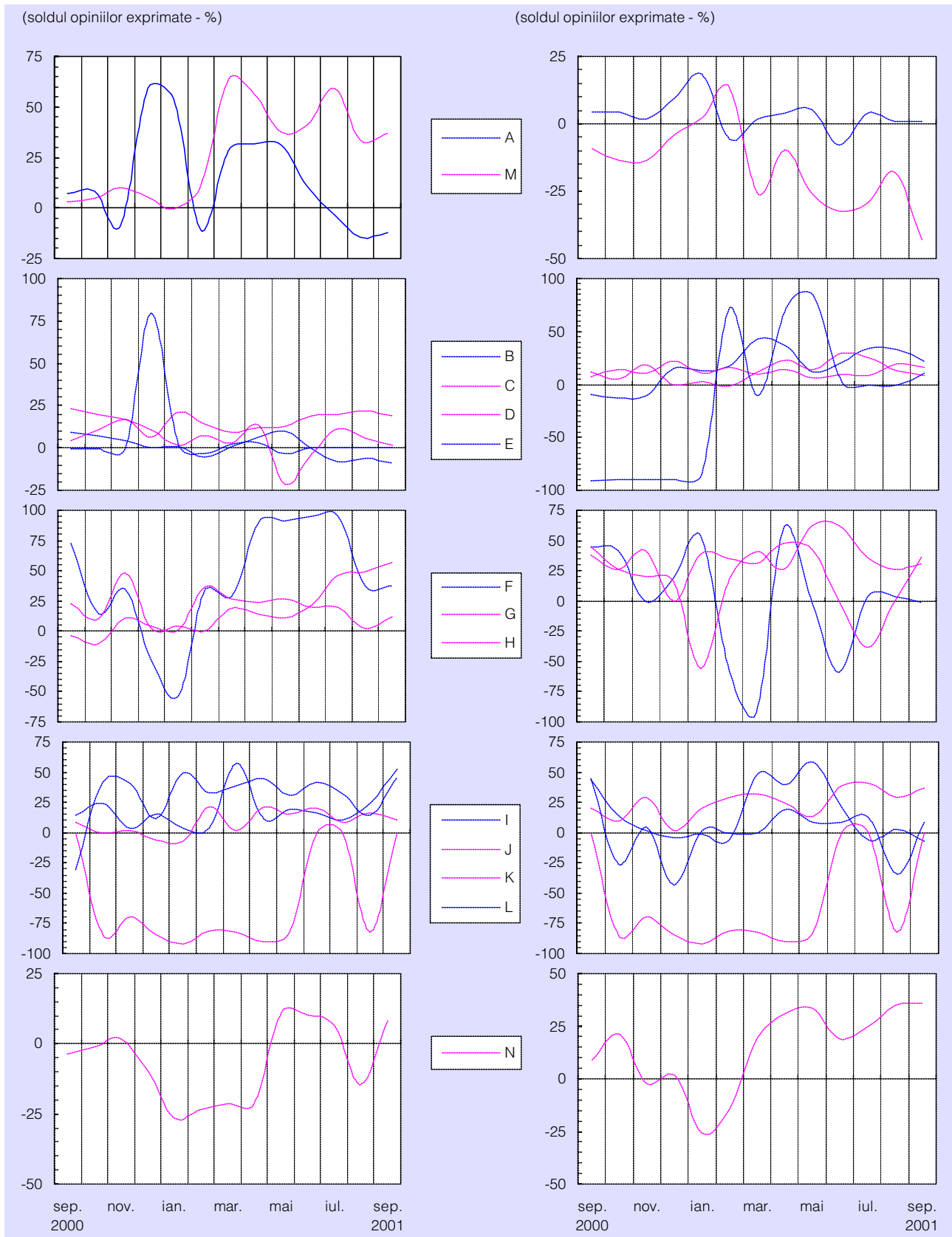
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literalele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

Notă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 13 septembrie 2001.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>